בעזהשי"ת

ספר

עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

אִידִיש

פָּרָשַׁת וַיֵּרָא

תשע"ח

היכל הקודש

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslov publications:

היכל הקודש וויליאמסבורג
HEICHAL HAKODESH WILLIAMSBURG
27 Skillman Street
718-384-1652

היכל הקודש מאנסי
HEICHAL HAKODESH MONSEY
32 Dolson Rd.
347-733-7551

היכל הקודש קרית יואל
HEICHAL HAKODESH KIRYAS JOEL
8 Hayes Ct.
845-467-5299

היכל הקודש קרית יואל
HEICHAL HAKODESH KIRYAS JOEL
8 Premishlan Way
845-243-0563

בארץ ישראל:
מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב
שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בהסייתדות ע"י כ"ק מוהרא"ש זצוק"ל
רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225
טלפון רב קווי 04-6708356
פקס: 04-6708359

Visit our new website: www.breslevcenter.com
לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:
AMAZON.COM
To donate and/or sponsor one of our books please call:
845-248-1651

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

שבת אינדערפרי נאכן דאוועגען ביי סיפורי מעשיות, האבן מיר פארגעלערנט מעשה ב׳, אז די בת קיסר פלעגט ארויף קריכן ביינאכט אויף א בוים זיך צו באשיצן פון די חיות רעות; מיר האבן ארום גערעדט איבער דאס וואס שטייט אין תיקוני זוהר (תיקון נב): ״עֵץ דָא צַדִּיק״, דער צדיק ווערט אנגערופן א בוים; אזוי ווי מיר זעען ביי משה רבינו, ווען ער האט געשיקט די מרגלים קיין ארץ ישראל האט ער זיי געזאגט זיי זאלן קוקן (במדבר יג, כ): ״הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן״, זאגט רש״י (שם): ״אִם יֵשׁ אָדָם כָּשֵׁר לְהָגֵן עֲלֵיהֶם״, זיי זאלן קוקן אויב עס געפונט זיך אין ארץ ישראל אן ערליכער איד וואס קען מגין זיין אויף זיי; דער רבי לערנט אונז אן עצה וואס מיר זאלן טון ווען מיר ווילן זיך באשיצן פון חיות רעות - מיר זאלן ארויף קריכן אויפן בוים; מיר זאלן גיין צום צדיק און נעמען זיינע עצות און חיזוק.

דער רבי האט געזאגט: ״וואס דארף א נפטר זארגן אז ער ליגט אויף דער ערד מיט זיין בארד און פיאות״; דער רבי לערנט אונז מיר זאלן זיך מחזק זיין מיט יעדע נקודה טובה, מיט זאלן זיין פרייליך מיט אונזער בארד און פיאות. מען זעט היינט נעבעך בחורים און אינגעלייט שניידן זיך זייער בארד און פיאות, נאר ווייל זיי זענען ביי זיך אזוי צעבראכן, זיי זענען ביי זיך אפגע׳פסק׳נט אז זיי זענען גארנישט ווערד, דערפאר הייבט מען אן צו שניידן די בארד און פיאות. דאס זעלבע מיט ציצית און תפילין; מען איז ביי זיך אזוי אראפגעקלאפט ביז מען טוט נישט אן קיין ציצית און תפילין.

דערפאר וויל איך דיר מחזק זיין, איך וויל דיר דערמאנען אז מיר האבן א גרויסן רבי׳ן, ער האט פאר אונז גוטע עצות, און אז מען פאלגט דעם רבי׳ן איז זייער גוט - סיי אויף דער וועלט און סיי אויף יענע וועלט. עס איז נישט דא וואו צו אנטלויפן פון צרות, דחקות און יסורין - נאר צום אייבערשטן, און צו די הייליגע תורה.

אחי היקר, נעם א גמרא און הייב אן לערנען; אפילו דו פארשטייסט נישט וואס דו לערנסט, דאך זאלסטו זאגן די ווערטער פון די גמרא, נאר דאס איז אונזער נחמה, נאר דארט איז גוט זיך צו בהאלטן.

איך דארף אריין גיין צו די בחורים, איך קען נישט מאריך זיין.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~~

בעזרת ה׳ יתברך - יום ב׳ פרשת וירא, י׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

אין יעדע ישיבה אין יעדע סביבה זעט מען ווי קינדער ווערן שוואכער, עס פאלן נשמות עס פאלן קרבנות, עס האלט שוין ממש ביי כלות; וואס איז די עצה, וואס איז די סגולה, קינדער זאלן בלייבן אויפן דרך הסלולה, נישט אראפ גיין פון וועג, אלע יארן און טעג, טון נאר וואס מען מעג? זאגן משניות דאס געבט א חיות, צו בלייבן מיט די בארד און פיאות, יעדע משנה יעדע פרק, דאס ברענגט צוריק צום אייבערשטן. מען קען זיך גארנישט פארשטעלן וואס משניות טוט מיטן מענטש; עס וואשט אויס דעם מענטש פון אלע זיינע משוגעת׳ן, עס מאכט אז דער מענטש זאל האבן א לויטערע קאפ, עס געבט שכל פארן מענטש, און עס רייניגט דעם מענטש פון אלע זיינע עבירות.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שבת קכ.) אויפן פסוק (ישעיהו ג, ז) ״וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה״ - זֶה שֶׁאֵין בְּיָדִי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה וְלֹא תַּלְמוּד״, א מענטש וואס לערנט נישט יעדן טאג אביסל חומש, א פרק משניות און א דף גמרא, דער מענטש איז דער גרעסטער ארעמאן; נאך זאגן חז״ל (נדרים מא.): ״אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַדַּעַת״, ווער איז אן ארעמאן? דער וואס האט נישט קיין שכל; א מענטש וואס טראכט נישט פון תכלית דער איז אן ארימאן. ווען א מענטש לערנט נישט קיין תורה, און טוט נישט קיין מעשים טובים, ווען ער וועט אוועק גיין פון דער וועלט וועט ער זיין ארעם. אין בית החיים נעמט מען נישט מיט קיין געלט מיט קיין הייזער, דארט נעמט מען נאר מיט תורה ומעשים טובים, דערפאר בעט איך דיר זייער אחי היקר, זע ארייננצוכאפן אביסל תורה יעדן טאג.

דער רבי זאגט (שיחות הר״ן, סימן יט): ״אֲפִילּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִצְלָן״, אפילו א מענטש וואס איז זייער ווייט פון קדושה, ער טוט עבירות רחמנא לצלן, און ער איז שוין אראפגעפאלן אין שאול תחתית, ״אַף עַל פִּי כֵן, הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד״, אויב וועט ער זיך מאכן א קביעות צו לערנען יעדן טאג ״כך וכך״, וועט ער סוף כל סוף ארויס גיין פון זיין בלאטע, ווייל די כח פון תורה איז אזוי גרויס, אז עס נעמט ארויס דעם מענטש פון זיין שלעכטס.
~~~~~~~~~~~

ווען דער רבי האט דאס געזאגט, האט ר׳ נתן געפרעגט דעם רבי׳ן: ״צי תורה קען אויך העלפן אזא איינעם וואס איז אראפגעפאלן אין די עקעלדיגע עבירה פון פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה רחמנא לצלן?״ האט דער רבי געשריגן אויף אים און געזאגט: ״דו ווייסט ווי גרויס דער כח פון תורה איז? תורה איז העכער פון אלעס; אפילו א מענטש וואס וויקט זיך אין די עקעלדיגע עבירה פון פגם הברית הוצאת זרע לבטלה רחמנא לצלן, אויב דער מענטש וועט לערנען יעדן טאג ׳כך וכך׳, וועט ער ווערן אן ערליכער איד!״

יעצט הייבט זיך אן דער ווינטער זמן; אנשי שלומינו האבן נאך געזאגט פון הייליגן צדיק רבי פנחס׳ל קאריצער זכותו יגן עלינו, אז ער פלעגט רופן די ווינטער נעכט: ״די גאלדענע נעכט״, ווייל עס איז זייער א גוטע צייט ווען א מענטש קען לערנען תורה. אז מען לייגט זיך שלאפן פרי שטייט מען אויף פרי, קען מען לערנען שיעורים כסדרן. מען קען זוכה זיין צו לערנען מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו׳ וכו׳ - אדער לערנט מען ביינאכט אין שטוב, אדער אינדערפרי, יעדער איינער ווי אזוי עס איז אים גרינגער און באקוועמער.

אין ברסלב איז דא א ליד: ״יארן יארן אווי זענט איר פארפארן, צי זענט איר אין וואסער דערטראנקען געווארן, צי זענט איר אין פייער פארברענט געווארן, טוט מיר מיין הארץ ברומען״; זע אז דו זאלסט נישט דארפן זינגען דעם ליד אויף דער עלטער, נאר עס זאל זיין ביי דיר פילע טעג, אזוי ווי עס שטייט (בראשית כד, א): ״וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים״, אברהם אבינו איז געקומען מיט אנגעפילטע טעג, יעדן טאג איז געווען אויסגעניצט מיט תורה תפילה, מצות ומעשים טובים.

איך דארף גיין פארלערנען פאר די בחורים, איך קען נישט מאריך זיין.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~~

בעזרת ה׳ יתברך - יום ג׳ פרשת וירא, י״א מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

געלויבט דעם אייבערשטן אז מיר ווייסן פון הייליגן רבי׳ן; וואס וואלטן מיר געטון אן דעם הייליגן רבי׳ן, וואו וואלטן מיר געווען, ווי וואלטן מיר אויס געזען אן דעם רבי׳ן וואס איז אונז מחזק, און ער לערנט מיט אונז אז מיר זאלן נישט אויפגעבן אויף אונזער לעבן ווען מיר זענען אין א שווערע איבערגאנג.
~~~~~~~~~~~

ווען א מענטש האט אמונה, ער גלייבט אז אלעס איז דער אייבערשטער, און קיינער קען אים גארנישט טון - נישט קיין גוטס און זיכער נישט קיין שלעכטס, דעמאלט איז דער מענטש גליקליך און פריילך.

דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ד): ווען א מענטש ווייסט אז אלעס וואס גייט אריבער אויף אים איז פאר זיין טובה וועגן, דער מענטש לעבט שוין אין גן עדן; ווייל חכמינו זכרונם לברכה זאגן (פסחים נ.): "'בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד', פרעגן חז"ל, יעצט איז נישט ה' אחד ושמו אחד?! נאר יעצט ווען עס גייט גוט פאר א מענטש, זאגט ער הטוב והמטיב, און חס ושלום ווען עס גייט נישט גוט פאר א מענטש זאגט ער דיין האמת, אבער לעתיד לבא וועט מען אויף אלעס זאגן הטוב והמיטב"; דערפאר ווען א מענטש ווייסט אז אלעס וואס פאסירט מיט אים, אלעס איז דער אייבערשטער, לעבט ער אין עולם הבא.

דערפאר בעט איך דיר זייער, שטארק דיך און זיי פריילך, אפילו עס איז דיר ביטער וכו' וכו', דאך געדענק אז דער אייבערשטער זעט אלעס וואס דו גייסט אריבער, און האב נישט קיין קשיות אויף דאס וואס דו גייסט אריבער. געדענק אז (תהלים קמה, יז): "צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", און (שם, ט): "טוֹב ה' לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", דער אייבערשטער איז גוט צו יעדן איינעם; איי איך זע עס נישט, איי איך פארשטיי עס נישט - דארף איך האבן אמונה אז אלעס איז לטובה, און דאס אז איך זע עס נישט און פארשטיי עס נישט - דאס איז אויך פאר מיין טובה.

איך בין זייער פארנומען יעצט, די ישיבה האט זיך אנגעפאנגען מיט א פרישקייט, אסאך פרישע תלמידים, טייערע בחורים זענען אריין געקומען דעם זמן אין ישיבה, זיי ווארטן איך זאל אריין קומען און רעדן צו זיי וכו'. עס איז דא אין ישיבה א שיעור יעדן צופרי 8:15 מיר לערנען דעם דף גמרא; אויב דו קענסט נישט קומען, קענסטו עס מיטהאלטן אויפן טעלעפאן ליין "קול ברסלב". נאכדעם פארמיטאג איז דא א שיעור פאר די בחורים אין מסכת שבת, דאס לייגט מען נישט ארויף אויף קול ברסלב, אבער דו קענסט אריין רופן בעטן דעם בחור וואס מאכט א לייוו הוק-אפ. נאכדעם איז דא א שיעור 2:30 צוויי קאפיטלעך נ"ך, 3:00 דאווענען מיר מנחה, 5:00 איז דא א שיעור אין רבינ'ס ספרים, ווען איך פרוביר בדרך כלל צו לערנען סיפורי מעשיות. דערפאר קען איך נישט מאריך זיין מיט שרייבן לאנגע בריוו; איך האף אז די פאר ווערטער וועט דיר מחזק זיין און דיר פריילך מאכן.

בלייב'זשע מיר געזונט און שטארק.

...

~~~~~~~~~~

בעזרת ה׳ יתברך - יום ג׳ פרשת וירא, י״א מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

א גרויסן יישר כח פארן מיר שיקן דיינע ארבעטער אריין צו לייגן נאך אן ערקאנדישן אין די ווייבער שול, עס זאל נישט זיין אזוי הייס ביי די חתונה וואס גייט אם ירצה ה׳ פארקומען דאנערשטאג נאכט בשעה טובה ומוצלחת, איך וויל דיר אם ירצה ה׳ באצאלן פאר דעם.

אויך וויל איך דיר בעטן, דו האסט מיר שוין לאנג נישט געשיקט דעם חשבון וויפיל געלט איך האב שוין געשיקט קיין אומאן פאר דעם נייעם בנין וואס מיר בויען יעצט; איך האב נעכטן נאכט געגעבן פאר האברך ... נרו יאיר אכט טויזנט דאללער, און פאריגע וואך האב איך געגעבן פינף טויזענט דאללער; דאס איז חוץ פון וואס איך האב אליין געגעבן אין אומאן פאר דעם קאנטראקטאר האברך ... נרו יאיר צען טויזענט דאללער. ביטע שרייב מיר א פונקטליכער חשבון וויפיל איך האב שוין געשיקט.

בנוגע וואס דו שרייבסט מיר אז איך זאל מיך אנשטרענגען צו ענדיגן דעם בנין אויף דעם יאר; גלייב מיר, איך וויל אסאך מער פון דיר ענדיגן דעם בנין, איך האב געמיינט אז אלע וועלן מיר העלפן וכו׳, למעשה זע איך אז איך אליין וועל דארפן צוזאמשטעלן דעם גאנצן סכום פון א מיליאן דאללער, וועט דאס נעמען אביסל צייט; זארג נישט, גלייך ווען איך וועל האבן אפאר דאללער וועל איך דיר עס שיקן, אז דו זאלסט עס קענען שיקן קיין אומאן.

הבחור ... נרו יאיר האלט מיר אין איין מוטשען אז ער וויל מאכן א דינער וכו׳; איך האלט אים אין איין זאגן אז איך בין נישט קיין חסיד פון די זאכן. איך גלייב אינעם אייבערשטן, און איך וועל בעטן נאכאמאל און נאכאמאל מיינע תלמידים אז זיי זאלן מיר ארויס העלפן, און בעזרת השם יתברך וועלן מיר ענדיגן דעם בנין בקרוב.

געב א קוק ווי מיר האבן מצליח געווען מיט די ישיבה, חדר, מיידל סקול, אן די הילף פון נדבנים וכו׳; מיר האבן אריין געלייגט אינעם בנין הישיבה דאס אויפצובויען איבער א האלב מיליאן דאללער, פארן בנין אין אומאן האב איך דיר שוין געגעבן קרוב צו דריי
~~~~~~~~~~

הונדערט טויזענט דאללער, איך צאל א חודש פאר די מלמדים און טיטשערס דרייסיג טויזענט דאללער, קומט דאס אויס א יאר... ברוך השם די מוסד שטייט שוין זיבן יאר, קומט דאס אויס זייער אסאך געלט - פרעג מיך נישט פון וואו איך האב געהאט די געלט, ווייל איך ווייס אויך נישט; איין זאך טו איך, איך בעט דעם אייבערשטן ער זאל מיר העלפן איך זאל נישט האבן קיין חובות, און איך זאל קענען יעדן איינעם באצאלן.

איך וויל דיר בעטן, אפשר קען מען ארויסגעבן די אלע בריוו וואס איך שרייב פאר מיינע תלמידים, און אויך די בריוו וואס איך ענטפער פאר שאלות וואס מענטשן פרעגן. הלואי זאל מען דאס צוזאמנעמען און דרוקן, ווייל מענטשן זאגן מיר אז דאס איז זייער גאנצע התחזקות, דאס איז זייער וועג ווייזער וכו׳.

שטארק דיך, און גיי ארום נאר מיט א שמייכל ועסטו מצליח זיין.

...

~~~~~~~~~~

בעזרת ה׳ יתברך - ערב שבת קודש פרשת וירא, יד מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

איך בעט דיר זייער דו זאלסט מכבד זיין דיין ווייב, אזוי ווי דער רבי האט אונז געזאגט (שיחות הר״ן, סימן רסד) אז מען דארף מכבד זיין די ווייב; חכמינו זכרונם לברכה זאגן (בבא מציעא נט.): ״אוֹקִירוּ לִנְשַׁיְכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּ״, אז מען איז מכבד די ווייב ווערט מען רייך. דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר״ן, חלק א׳, סימן סט) אז די גאנצע עשירות וואס א מענטש האט - איז פון זיין ווייב; אויב איז מען מכבד די ווייב, מען פירט זיך אויף אין שטוב אזוי ווי עס דארף צו זיין, און מען רעדט איידל און שיין, איז מען זוכה צו האבן עשירות.

דערפאר אז עס קומט שבת זאלסטו זיך איבערבעטן מיט דיין ווייב; וואויל איז פארן מענטש וואס פאסט איבער צו בעטן און צו זאגן ׳זיי מיר מוחל׳. איך זע ביי די בחורים ווען איינער פארטשעפעט זיך מיט א צווייטן און איך וויל שלום מאכן צווישן זיי, אז עס איז זייער שווער פאר איינער וואס האט נישט געארבעט אויף זיינע מידות צו זאגן די דריי ווערטער: ׳זיי מיר מוחל׳. די ווערטער ברענגען ׳גן עדן׳ אויפן מענטש; אז א מענטש קען זאגן די ווערטער ׳זיי מיר מוחל׳, ׳איך האב געטון אן עוולה׳ איז ער א גליקליכער מענטש.

מען זעט, ווען בלעם האט געזען דעם מלאך שטיין מיט דעם אויסגעשטרעקטן שווערד אים צו הרג׳ענען, האט בלעם געזאגט (במדבר כב, לד): ״וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל מַלְאַךְ ה׳ -
~~~~~~~~~~

חָטָאתִי", איך האב געזינדיגט, זיי מיר מוחל; זאגן חכמינו זכרונם לברכה (במדבר רבה כ, טו): "שהיה רשע ערום, ויודע שאין עומד מפני הפורעניות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו". בלעם האט געוואוסט דעם סוד אז ווער עס זאגט ארויס דעםווארט 'חָטָאתִי' קען קיינער נישט שלעכטס טון דעם מענטש, אפילו א מלאך קען אים גארנישט טון.

דאס איז נישט נאר אויבן אין הימל, נאר אפילו פשוט בגשמיות איז אויך אזוי, אז א מענטש קען זיך אנטשולדיגן און זאגן: 'זיי מיר מוחל', 'איך האב געטון אן עולה', איז דער מענטש גליקליך; קיינער קען אים גארנישט טון, בעסער געזאגט קיינער וויל אים גארנישט טון, ווייל ער בעט איבער ווען ער טוט איינעם וויי. דער עיקר צרה איז אז קיינער וויל נישט זאגן "חָטָאתִי", יעדער זאגט: "איך בין גוט, דער אנדערער דארף זאגן חָטָאתִי", יענער זאל זאגן זיי מיר מוחל.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (בבא בתרא ה.) ווען הורדס האט אויסגע'הרג'עט אלע חשמונאים האט ער איבער געלאזט איין מיידעלע, ער האט געוואלט מיט איר חתונה האבן; פארציילט די גמרא אז זי האט געזען ווי ער וויל מיט איר חתונה האבן, איז זי ארויף געגאנגען אויפן דאך, זי איז אראפגעשפרינגען און זי איז געשטארבן. ער האט איר גענומען, איר איינגעווייקט אין האניג פאר זיבן יאר, אז זי זאל נישט פארשטינקען ווערן, ווייל האניג האלט פריש.

זאגט די גמרא: "עס איז דא וואס זאגן אז ער האט געוואוינט מיט איר די אלע יארן, דערפאר האט ער איר איינגעווייקט אין האניג כדי זיך נאכצוגעבן זיינע תאוות, און עס איז דא וואס זאגן אז ער האט נישט געוואוינט מיט איר, נאר ער האט איר איינגעווייקט אין האניג ווייל ער האט געוואלט מען זאל זען אז ער האט חתונה געהאט מיט א קעניג'ס טאכטער.

ווען מען לערנט די גמרא זעט אויס אז אמאליגע צייטן זענען געווען אינטערעסאנטע מענטשן וואס געטון משוגע'נע זאכן, אבער אז מען טראכט אריין זעט מען אז היינט זענען דא די זעלבע מענטשן. עס זענען דא אינגעלייט וואס האבן נישט קיין שייכות מיט זייערע ווייבער, א בחינה פון 'טמנה שבע שנין בדובשא', ער ווייקט איר איין, ער פייניגט איר, און ער דארף איר נאר האבן כדי מען זאל קענען זאגן אז ער האט חתונה געהאט, חוץ פון דעם דארף ער איר נישט, בקיצור ער דארף דעם שטריימל, און ער וויל נישט זיין קיין גרוש; ער פייניגט איר, ער שלאגט איר, ער טשעפעט איר, וכו' וכו'.

געלויבט דעם אייבערשטן אז מיר האבן זוכה געווען צו האבן מוהרא"ש זכרונו לברכה אין אונזער דור וואס ער האט אונז געלערנט ווי אזוי זיך אויפצופירן אין שטוב, ווי אזוי מען זאל לעבן מיט א ווייב און קינדער; מען זאל נישט זוכן צו זיין גערעכט, "זיי קלוג און נישט גערעכט" - דאס האט מוהרא"ש שטענדיג געזאגט, דאס איז דער וועג צו לעבן א גוט לעבן.

דערפאר בעט איך דיר זייער שטארק דו זאלסט איבער בעטן דיין ווייב היינט ערב שבת, דו זאלסט אריין גיין אינעם שבת קודש מיט אהבה אחוה ושלום וריעות וועסטו זוכה זיין אז דער אייבערשטער וועט רוען ביי דיר אין שטוב, ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

א פרייליכן שבת.

...

~~~~~~~~~~~

בעזרת ה' יתברך - ערב שבת קודש פרשת וירא, יד מר-חשון, שנת תשע"ח לפרט קטן

לכבוד מרת ... תחי'

איך בעט דיר זייער שטארק דו זאלסט אריין נעמען אין דיר די אמונה, אז דער אייבערשטער פירט דער וועלט, און ער טוט וואס אים געפעלט; קיינער קען גארנישט טון פאר א צווייטן אן דעם וואס דער אייבערשטער זאל אזוי הייסן - נישט קיין גוטס און זיכער נישט קיין שלעכטס.

ווי מער א מענטש נעמט אריין אין זיך די אמונה; ער ווייסט אז עס איז גארנישט דא אויף דער וועלט אויסערן אייבערשטן, דער אייבערשטער איז ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין, אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, לעבט ער א רואיג לעבן.

מוהרא"ש זכרונו לברכה האט זיך געמאכט א ניגון אויף די ווערטער אלץ בחור ווען ער פלעגט גיין אין וואלד רעדן צום אייבערשטן, ער האט מורא געהאט צו זיין אליינס אין וואלד, פון די חיות וכו', האט ער זיך אונטער געזינגען די ווערטער: "ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין, אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם". מוהרא"ש האט פארציילט אז עס איז אים געווען זייער שווער אין אנהייב, ווייל ער האט זייער מורא געהאט צו זיין אליינס אין וואלד, און דערפאר האט ער גע'חזר'ט די ווערטער: "ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין, אין שום
~~~~~~~~~~~

מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם״, ער האט דאס גע׳חזר׳ט אן א שיעור, ביז ער האט שוין נישט געהאט קיין שום פחד פון קיינעם, פון דעם איז געווארן די שיינע ניגון אויף די ווערטער.

וויסן זאלסטו אז ווען א מענטש לעבט מיט אמונה ווערט אים שטארק זיינע נערוון, אזוי אויך פארקערט, אויב א מענטש האט נישט קיין שטארקע אמונה, ער שפירט נישט דעם אייבערשטן, ער מיינט אז זאכן פאסירן סתם אזוי אן קיין חשבון, ער מיינט אז עס איז דא טבע מקרה מזל - אזא מענטש לעבט שטענדיג מיט פחדים, מיט שלעכטע מחשבות; מען באשולדיגט זיך כסדר, פון דעם קומען אלע נערווען קראנקהייטן לא עלינו ולא עליכם, און די איינציגסטע רפואה פאר די וואס ליידן אויף די נערוועך איז נאר ״אמונה״.

דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר״ן, חלק ב׳, סימן ה): ״הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמוֹ, וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה״, דער עיקר אויף וואס א מענטש דארף ארבעטן צו צוקומען - איז צו אמונה, ״כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֳלָאִים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַכּוֹת מֻפְלָאוֹת, וְהֵם סוֹבְלִים הֶחֳלָאִים רַק בִּשְׁבִיל נְפִילַת הָאֱמוּנָה״, ווייל עס זענען דא זייער אסאך מענטשן וואס האבן מחלות, זיי ליידן נאר ווייל זיי האבן נישט קיין אמונה; דאס גייט ארויף אויף יסורי הנפש וואס מענטשן ליידן זיך נעבעך צאם, זאגט דער רבי ווייטער: ״כִּי עַל יְדֵי נְפִילַת הָאֱמוּנָה, בָּאִים מַכּוֹת מֻפְלָאוֹת שֶׁאֵין מוֹעִיל לָהֶם - לֹא רְפוּאוֹת, וְלֹא תְּפִלָּה, וְלֹא זְכוּת אָבוֹת״, ווען א מענטש האט נישט קיין אמונה און ער ליידט נעבעך פון די מחלות וואס קומט פון חסרון אמונה, דעמאלט העלפט אים נישט קיין רפואות, עס העלפט נישט קיין תפילה און אויך נישט זכות אבות. דאס גייט ארויף אויף די יסורים וואס מענטשן מאכן נעבעך מיט פון אלע סארט יסורי הנפש; עס פייניגט זיי פון אינעווייניג - יעדער מיט זיינע שלעכטע מחשבות, און די איינציגסטער רפואה אויף דעם איז אמונה.

דערפאר בעט איך דיר זייער דו זאלסט זיך שטארקן מיט אמונה, א גאנצן טאג זאלסטו נאר זינגען ניגונים פון אמונה; היינט איז דא זייער שיינע ניגונים פון אמונה, צינד אן דעם סידי ׳טאנץ מיט אמונה׳ ביי דיר אין שטוב, א גאנצן טאג זאלסטו טאנצן מיט די ניגונים פון אמונה, ביז עס וועט ווערן איינגעבאקן אין דיר אז אלעס איז דער אייבערשטער. דו וועסט זיך אויפהערן צו באשולדיגן, דו וועסט זיך אויפהערן צו דערנידערן וכו׳, דו וועסט וויסן אז אלעס אלעס איז דער הייליגער באשעפער, און מען קען זיך נישט געבן קיין ריר אן דעם וואס דער אייבערשטער זאל הייסן.

איך שיק דיר דא א תפילה וואס דו זאלסט יעדן טאג זאגן, און איך זאג דיר צו, אז אויב דו וועסט יעדן טאג זאגן די תפילה - לכל הפחות איין מאל, וועסטו ביז א קורצע צייט ווערן

געזונט און שטארק, דו וועסט האבן שטארקע נערוון, דו וועסט מער נישט האבן קיין פחדים מיט דמיונות, און דו וועסט זיך נישט באשולדיגן וכו'.

איך האב באקומען א בריוו פון א אינגערמאן פאריגע וואך, ער שרייבט מיר אז ער איז געווען ביי מיר פאר א האלב יאר צוריק מיט זיין ווייב; זיין ווייב האט געהאט בערך דאס וואס דו גייסט אריבער, זי האט געהאט שרעקליכע פחדים, עד כדי כך עס פלעגט איר אנכאפן אן ענקזייעטי אטאקע. איך האב איר געגעבן א תפילה וואס צו זאגן יעדן טאג, שרייבט ער מיר די ווערטער: "מיין ווייב איז ארויס געקראכן אינגאנצען פון אירע שלעכטע מחשבות, אן קיין טערעפי און אן קיין מעדיצין, ממש א מופת פון די ראש ישיבה"; ער מיינט אז דאס איז מיין מופת, עס איז א מופת פונעם אייבערשטן, א מופת פונעם הייליגן רבי'ן וואס זאגט אז די איינציגסטע רפואה פאר שוואכע נערוון, פחדים, דמיונות, איז נאר אמונה.

דערפאר בעט איך דיר אויך דו זאלסט יעדן טאג זאגן די תפילה, נישט איין מאל, נישט צוויי מאל - נאר יעדעס מאל דו שפירסט ווי דיינע מחשבות קומען צו לויפן און שטורמען דיין קאפ, דו שפירסט ווי דער קאפ דרייט זיך דיר מיט אלע נעגעטיווע מחשבות, זאלסטו נעמען די תפילה און דאס זאגן אויפן קול, וועסטו זען ביז א קורצע צייט אז עס וועט דיר בעסער ווערן.

הייליגע באשעפער, איך דאנק דיר פאר אלעס גוטס וואס דו געבסט מיר, איך דאנק דיר פאר מיין שיינע לעבן וואס דו האסט מיר געגעבן, פאר מיין טייערע מאן, פאר מיינע ליכטיגע קינדער, פאר אלעס גוטס וואס דו טוסט מיט מיר.

הייליגע באשעפער, העלף מיר איך זאל געדענקען אז יעדע זאך וואס פאסירט מיט מיר - אלעס קומט פון דיר, איך זאל גלייבן אז קיינער קען מיר גארנישט טון, נישט קיין גוטס און זיכער נישט קיין שלעכטס, איך זאל גלייבן אז אלעס וואס גייט אריבער אויף מיר קומט פון דיר. העלף מיר איך זאל האבן אמונה, איך זאל לעבן מיט אמונה, איך זאל לעבן מיט דיר, איך זאל דיר שפירן, הייליגע באשעפער עס איז מיר אזוי ענג, מיין קאפ דרייט זיך מיר א גאנצע טאג מיט שלעכטע מחשבות, איך טראכט א גאנצן טאג נאר שלעכטס אויף מיר, איך באשולדיג מיר, איך האב מיר נישט ליב, מיינע מחשבות פייניגן מיר, איך שפיר אסאך מאל ווי איך האלט עס מער נישט אויס, איך שפיר אז מיינע נערוון פלאצן מיר פון אלע שלעכטע מחשבות.

איך בעט דיר אייבערשטער, טאטע זיסער, האב אויף מיר רחמנות, העלף מיר איך זאל טראכטן נאר פאזעטיוו, איך זאל נישט טראכטן שלעכטע מחשבות, העלף מיר איך זאל מיך נישט באשולדיגן, איך זאל געדענקען אז אלעס קומט פון דיר. באשעפער, קוק צו מיינע טרערן, קוק ווי איך וויין, קוק אויף מיין צעבראכן הארץ, אתה חונן לאדם דעת - דו גרויסער באשעפער געבסט שכל פאר יעדן איינעם, ומלמד לאנוש בינה - דו געבסט פארשטאנד פאר אלעמען, בעט איך דיר טאטע - וחנינו מאתך חכמה בנה ודעת, געב מיר אויך שכל און פארשטאנד איך זאל מיך נישט פייניגן.

באשעפער, אסאך מאל שפיר איך ווי מיין לעבן איז מיר גארנישט ווערד, איך טראכט שלעכטע מחשבות, איך וויל אנטלויפן פון מיין לעבן, אבער איך ווייס דאך דעם אמת אז עס איז נישט דא וואו צו אנטלויפן, נאר צו דיר טאטע זיסער.

דערפאר קום איך צו דיר און איך בעט דיר העלף מיר ! העלף מיר בזכות דיינע צדיקים וואס האבן זיך מוסר נפש געווען זייער גאנצע לעבן פאר דיינעט וועגן, העלף מיר בזכות די אבות הקדושים אברהם יצחק און יעקב, העלף מיר בזכות די אמהות הקדושות שרה רבקה רחל און לאה, בזכות דער הייליגע רבי רבינו נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו, בזכות זיין תלמיד רבי נתן זי״ע, און בזכות מוהרא״ש זי״ע, אמן.

די תפילה זאלסטו האלטן מיט דיר, און יעדן טאג זאלסטו בעטן דעם אייבערשטן, וועסטו האבן א רפואה שלימה בקרוב ממש.

זאלסט האבן הצלחה אין אלע דיינע וועגן.

א פרייליכן שבת.

...

~~~~~~~~~~~

~~~שאלות ותשובות~~~

תוכן השאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,
~~~~~~~~~~~

איך קען נישט גענוג דאנקען דעם ראש ישיבה פאר די שיינע שיעורים און פאר די אלע עצות וויאזוי אנצוגיין אין לעבן.

איך האב לעצטענס געמופט ב"ה צו א נייע גרעסערע דירה. ביי די אלטע דירה איז נישט געווען צו סאך שכנים פאר די קינדער צו שפילן, און דא איז דא אסאך שכנים. מיר האבן געהאפט אז דא וועלן די קינדער האבן מיט וועם צו שפילן, למעשה איז אבער דא א פראבלעם אז די שכנים שיקן די קינדער לערנען אין א מוסד ווי מ'האלט נישט פון די מוסד וואו מיינע קינדער לערנען, אין די קינדער הערן נישט אויף צו שלאגן און טשעפען מיינע קינדער, אין זיי שרייען זיי נאך מיט שלעכטע נעמען.

איך האב שוין פרובירט צו רעדן צו די עלטערן אבער ס'האט גארנישט געהאלפן, וואס נאך קען איך טון?

יואל

תשובה מאת הראש ישיבה שליט''א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד יואל נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

איך האב געליינט דיין בריוו, און איך פארשטיי גאר גוט די ווייטאג וואס דו גייסט אריבער אז די שכנים טשעפען דיינע קינדער; איך בין דאס אריבער ווען איך האב געעפענט די ישיבה בשנת תשס״ט לפרט קטן. דעמאלט האבן מיינע קינדער מורא געהאט צו גיין שפילן אינדרויסן, ווייל קינדער פלעגן זיי נאך שרייען מיט אלע מיאוס׳ע ווערטער. דאס האט מיר זייער וויי געטון, איך פלעג טראכטן צו מיר ׳דאס אז מען שרייט מיר אן גייט מיר נישט אזוי אן, ווי דאס אז מען רודפ׳ט מיינע קינדער צוליב זייער טאטע וכו׳׳; וואס האב איך געטון? די קינדער וואס האבן געוואוינט אין די בנין וואו איך וואוין, צו זייערע עלטערן בין איך אריבער געגאנגען און גערעדט צו זיי שיינערהייט, איך האב זיי געזאגט: ״וויסן זאלט איר אז אייער זון טשעפעט מיינע קינדער, איך בעט אייך רעדט צו אים״, געלויבט דעם אייבערשטער אז עס האט זיך אפגעשטעלט צוביסליך, אבער מיט די קינדער פון די גאס וכו׳ - זיי האב איך נישט געקענט אפשטעלן, זיי פלעגן מיר מאכן א באגלייטן יעדן טאג מיט ׳קאצן מוזיק׳, צענדליגער קינדער פלעגן מיר נאכפארן מיט די בייקס און באזינגען: ״פוי״, ״שגץ״; דעמאלט פלעג איך אויסרעכענען אהיימצוקומען אין די צייט ווען די קינדער זענען נישט אין גאס וכו׳. מיינע קינדער האב איך נישט געשיקט אין פארק שפילן, איך האב זיי געהאלטן מיט מיר וכו׳.

עס איז דא וועגן ווי אזוי מען קען דאס אפשטעלן; למשל, מען קויפט פארן קינד א סארט בייק וואס קיינער פון די שכנים האבן נישט, און אלע קוקן דאס ארויף, וועלן זיי נאכלויפן דיין קינד צי מען קען עס בארגן וכו'. אדער מען קויפט זיי א שפילצייג וואס אלע קינדער וועלן אים נאכלויפן צו וועלן שפילן מיט אים.

אבער דער ריכטיגער וועג איז, מען דארף אויפבויען די קינדער און זיי אויסלערנען נישט צו ווערן צעקלאפט ווען איינער טשעפעט זיי; און אויב זיי זעען ווי קינדער האבן זיך געגומען אויף זייערע ביינער, זאלן זיי צוריק געבן אן רחמנות, דאס איז נישט קיין נקמה, דאס ווערט אנגערופן: 'סעלף דיפענס', דאס איז א בפירוש'ע הלכה: "הַבָּא לְהָרְגְךָ, הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ"; ווען איינער וויל דיר הרג'נען, זאלסטו אים קודם הרג'נען, דאס דארף מען אויסלערנען פאר קינדער ווען זיי באקלאגן זיך אז קינדער טשעפען זיי, מען זאל זיי אויפבויען אז זיי זאלן זיך נישט לאזן צעקלאפן.

מען דארף אויך אויסלערנען אז נקמה איז א לאו אין די תורה; נקמה מיינט ווען איינער האט דיר געטון א שלעכטע זאך טאר מען נישט צוריק טון קיין שלעכטס, אבער ווען איינער נעמט זיך אויף מיינע ביינער און וויל מיך אויסרייסן, דעמאלט איז דא אן אנדערע הלכה - הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ.

א בחור האט מיר דערציילט, ווען ער איז געווען א קינד פון צען יאר אלט, און ער איז געווען נישט קיין דאר קינד בכלל וכו', איז ער אמאל אריין צו מוהרא"ש זכרונו לברכה בעטן א ברכה ער זאל ווערן דאר; מוהרא"ש האט גלייך פארשטאנען וואס דא גייט פאר, א קינד וואס קומט בעטן א ברכה ער זאל זיין דאר, איז נאר ווייל מען טשעפעט אים אין חדר, אנדערש וואלט ער נישט געבעטן אזא סארט ברכה, האט אים מוהרא"ש געזאגט: "דו דארפסט נישט זיין דאר, עס פעלט דיר גארנישט, דו זאלסט זיין פרייליך; און אויב איינער טשעפעט דיר אז דו ביסט גראב, זאלסטו אים צוריק געבן אזוי ווי עס דארף צו זיין". דער בחור פארציילט מיר, אז זייט דעמאלט האט זיך ביי אים אלעס געטוישט, ער איז צוריק געגאנגען אין חדר, און ווען א קינד האט חוזק געמאכט פון אים האט ער אים געגעבן מנה אחת אפים, ביז אפאר טעג איז ער געווען דער העלד צווישן די קינדער, און געלויבט דעם אייבערשטן אז ער איז געווארן מיט דער צייט זעלבסט-זיכער מיט זיך, און ער איז אויסגעוואקסן א געזונטער מענטש.

א מלמד פון אנשי שלומינו דערציילט מיר, ער איז א מלמד אין כתה ב', און א יאר צוריק האט ער באקומען א קינד וואס איז געווען זייער צעקלאפט, ער איז געזיצן א גאנצן טאג אין דער זייט, איינזאם, מיט זיין פינגער אין מויל; ער פלעגט קיינמאל נישט גיין שפילן

מיט די קינדער. דער מלמד האט דאס נישט געקענט צו קוקן, איז ער געגאנגען פרעגןביים מלמד פון כתה א', וואס איז די מעשה מיט דעם קינד וכו', האט אים דער מלמד געזאגט: "דער קינד - מיט א ביטל - אים פלעג איך יעדן טאג פארשעמען פאר אלע קינדער, ווייל ער נעמט זיין פינגער אין מויל ווי א בעבי"; דער מלמד האט אים יעדן טאג פארשעמט ברבים רחמנא לצלן, און ער פלעגט שפעטן פון אים אין כתה ברבים: "קוקט קינדער, מיר האבן א בעבי אין כתה א' מיט זיין פינגער אין מויל", אזוי פלעגט ער יעדן טאג טון.

למעשה האט ער גארנישט אויפגעטון, ווייל דער קינד איז ווייטער געזיצן מיטן פינגער אין מויל, נאר איין זאך האט ער אויפגעטון אז דער קינד איז געווארן זייער צעקלאפט און פארשעמט, ער האט נישט געהאט קיין חברים, אלע האבן געלאכט פון אים, נאר ער איז געבליבן מיט איין חבר - מיט זיין פינגער...

דער מלמד איז געווארן זייער דערשראקן צו הערן ווי דער פריערדיגער מלמד האט יעדן טאג פארשעמט דעם קינד, און ער האט געמאכט התבודדות, ער האט געבעטן דעם אייבערשטן ער זאל אים אריינשיינען אן עצה וואס צו טון מיט דעם קינד, ווי אזוי ער קען העלפן אז דער קינד זאל ווערן צוריק א חלק פון די כתה. דער אייבערשטער האט אים געהאלפן ער האט געהאט ישוב הדעת און געזאגט פאר דעם קינד: "איך האב נאכגעקוקט אין שלחן ערוך, איך האב געזען אז על פי הלכה מעג מען נעמען די פינגער אין מויל", און ווען ער האט געהערט די קינדער חוזק מאכן פון דעם, האט ער געזאגט הויך פאר אלע קינדער אז מען מעג נעמען די פינגער אין מויל, עס איז נישט קיין עבירה, און פלאי פלאים עס איז אריבער צוויי דריי וואכן, דער קינד האט אפגעלאזט זיין אלטע חבר - זיין פינגער, און האט מער נישט גענומען זיין פינגער אין מויל, ער האט באקומען נייע חברים און ער איז צוריק געווארן א חלק פון זיין כתה.

זעט מען פון דעם, ווי ווייט מען דארף אכטונג געבן אויפצובויען קינדער, זיי זאלן נישט זיין ביי זיך צעקלאפט און צעבראכן ווען איינער מאכט זיי אוועק, און ווען מען טשעפעט זיי.

דערפאר זאלסטו זייער מחזק זיין דיינע קינדער זיי זאלן זיין אזוי שטארק ביי זיך, אז זיי זאלן נישט ווערן צעקלאפט אויב איינער וויל נישט שפילן מיט זיי, מוהרא"ש זאגט, א מענטש דארף זיין אזוי זיכער מיט זיך, אז ווען ער זעט ווי איינער דארף אים נישט, זאל ער זאגן צו זיך: "דו דארפסט מיר נישט, דארף איך דיר נישט טויזנט מאל".

ועל כולם האבן מיר אן עצה פון תפילה; ווייַן זיך אויס צום אייבערשטער אז מען זאל נישט טשעפען דייע קינדער. בעט דעם אייבערשטן דו זאלסט זען נחת פון דיינע קינדער, זיי זאלן זיין ערליכע אידן יראי ה׳, זיי זאלן לעבן מיטן באשעפער, זיי זאלן לערנען און דאווענען.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

לכבוד הראש ישיבה שליט"א,

אויב איך האב געהאט גאר א גוטע פרישטאג לדוגמא, און איך שפיר אז איך וויל באדאנקן דעם רבוש"ע מער ווי געוועגליך, איז אויסגעהאלטן להלכה עס צו זאגן בשעת'ן בענטשן אין אידיש?

יישר כח.

אייזיק

תשובה מאת הראש ישיבה שליט''א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד אייזיק נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

מען דארף בענטשן ברכת המזון מיט די נוסח וואס די הייליגע חכמים האבן מתקן געווען (הגם על פי הלכה איז ברכת המזון בכל לשון; עיין משנה ברורה אורח חיים, סימן קפה, סעיף קטן א) ווייל **אִם לֹא הִזְכִּיר בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ בְּרִית וְתוֹרָה - מַחֲזִירִין אוֹתוֹ** (סימן קפז, סעיף ג), אויב מען דערמאנט נישט אין ברכת המזון "עַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ" האט מען נישט יוצא געווען ברכת המזון. דערפאר דארף מען אכטונג געבן צו בענטשן אינעווייניג אין א בענטשער; דער משנה ברורה זאגט (סימן קפה, סעיף קטן א): "וְהַמְדַקְדֵּק יִזָּהֵר לְבָרֵךְ לְכַתְּחִילָּה תּוֹךְ הַסֵּפֶר וְלֹא בַּעַל פֶּה", מען זאל מדקדק זיין צו בענטשן פון אינעווייניג מיט א בענטשער און נישט אויף אויסענווייניג.
~~~~~~~~~~~~

דער משנה ברורה ברענגט אראפ א מעשה פון ספר חסידים, אז עס איז געווען א ערליכער איד וואס ער איז געקומען אין חלום צו איינע פון זיינע קרובים, און אים געזאגט: ״יעדן טאג גיי איך אריבער א שווערע משפט, ווייל איך האב נישט אכטונג געגעבן ווען איך האב געבענטש צו בענטשן מיט כוונה״.

מוהרא״ש זכרונו לברכה פלעגט זייער אסאך מעורר זיין אלע זיינע תלמידים מען זאל זיך צוגעוואוינען צו בענטשן דוקא אין א בענטשער. מוהרא״ש פלעגט זאגן אז דאס איז א סגולה פאר עשירות, און ער פלעגט זאגן אז דאס וואס ער האט זוכה געווען צו זיין גרויסע עשירות, איז נאר ווייל ער האט זיך צוגעוואוינט נאך פון אלץ בחור צו בענטשן אינעווייניג.

דערפאר, זיי נישט קיין אויבער חכם; קום נישט מיט קיין נייע זאכן אז מען זאל בענטשן אין אידיש. דו בענטש ברכת המזון אזוי ווי די חכמים האבן אונז מתקן געווען, און אז דו ווילסט דאנקען דעם אייבערשטן פאר די פיינע עסן, זאלסטו טון וואס דער הייליגער רבי האט געטון (חיי מוהר״ן, סימן רלז), דער רבי האט זיך נישט באגניגנט מיט די נאך ברכה, נאר ער פלעגט שוין אין די יונגע יארן דאנקען דעם אייבערשטן אויף אידיש פאר אלע עסן וואס ער האט געגעסן בפרטיות, אזוי ווי ר' נתן שרייבט דארט, אז דער רבי האט געדאנקט דעם אייבערשטער אויף די רעטעך, אויף די לעקעך - דאס זאלסטו נאכמאכן; זאלסט בענטשן אזוי ווי מען דארף בענטשן, מיט יראת שמים, און נאכן בענטשן זאלסטו דאנקען דעם אייבערשטן בפרטי פרטיות אויף אלעס וואס ער געבט דיר.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (ברכות נ.): ״מִבִּרְכוֹתָיו שֶׁל אָדָם נִיכָּר, אִם תַּלְמִיד חָכָם הוּא, אִם לָאו״, ווען א מענטש מאכט ברכות אזוי ווי עס דארף צו זיין, זעט מען אז ער איז אן ערליכער איד.

דער רבי זאגט (ספר המידות, אות אכילה, חלק ב', סימן ג): ״עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם״; אברהם אבינו האט אריין געברענגט דעם אייבערשטן אויף די גאנצע וועלט. ער פלעגט געבן צו עסן פאר אלע גוים בחינם, און ווען מען איז אים געקומען זאגן יישר כח, פלעגט ער זאגן: ״נישט פאר מיר קומט דעם יישר כח, דאנקט דעם אייבערשטן וואס ער האט באשאפן די וועלט מיט די גוטע עסן״, האבן זיי אלע געבענטשט דעם אייבערשטן, ביז אלע האבן אנגעהויבן צו וויסן אז עס איז דא א באשעפער אויף דער וועלט (עיין מדרש בראשית רבה מג, ז). דאס זאגט דער רבי: ״עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, נִתְוַדַּע הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם״, אז מען עסט און מען בענטשט, דורך דעם ווערט דער אייבערשטער גרויס אויף די גאנצע וועלט.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

לכבוד הרב יואל ראטה שליט"א,

האם יש בעיה בלימוד שפות זרות? האם מותר ללמוד אנגלית? שמעתי פעם שרבי נחמן אסר לימוד שפות זרות, האם זה נכון? בתודה מראש.

ציפורה

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד מרת ציפורה תחי׳

איך האב ערהאלטן אייער בריוו.

מוהרא״ש זכרונו לברכה שרייבט (שו״ת ברסלב, ד׳ קס״ח) פאר איינעם וואס פרעגט אים אן אט די שאלה, צי מען מעג לערנען די ענגלישע שפראך ווייל ער האט געהערט אז דער רבי האט נישט געלאזט לערנען קיין לשונות של גוים; ענטפערט אים מוהרא״ש אז דאס וואס דער רבי האט זייער מקפיד געווען מען זאל נישט לערנען לשונות הגוים, דאס מיינט מען נישט צו זאגן אז א מענטש זאל זיך נישט אויסלערנען די שפראך וואס מען רעדט דארט וואו ער וואוינט (אזוי אויך ענגליש וואס דאס איז היינט צו טאגס די שפראך פון די וועלט), נאר דאס איז געווען ווייל די גוים האבן געוואלט אז מען זאל לערנען זייער שפראך און לערנען זייערע חכמות וואס איז אנגעפילט מיט כפירות ואפיקורסות.

דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר״ן, חלק א׳, סימן יט): ווען א מענטש איז זוכה צו רעדן לשון קודש, איז ער זוכה צו תיקון הברית; דאס מיינט מען נישט דוקא לשון הקודש, נאר סיי וועלכע שפראך א מענטש רעדט, אויב רעדט ער א הייליגע שפראך, דאס הייסט ער רעדט נישט קיין ניבול פה, דעמאלט איז מען זוכה צו תיקון הברית. אבער אז א מענטש רעדט לשון הקודש, און ער איז מנבל זיין מויל מיט אלע מיאוס׳ע ווערטער, וועט ער נישט זוכה זיין צו תיקון הברית, פארקערט ער וועט באקומען א גרויסע עונש, עיין שם; זעט מען פון דעם אז יעדע שפראך וואס מען רעדט - אויב רעדט מען איידל און הייליג, איז די שפראך לשון הקודש.
~~~~~~~~~~

דער אייבערשטער זאל העלפן איר זאלט מצליח זיין אין אלע אייערע וועגן.

...

~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך האב צוויי גרויסע אינגלעך וואס זיי האבן נישט אלץ וואס צו טון נאך חדר. האב איך געטראכט זיי צו שיקן צו א היימישע קורס פאר קינדער זיך צו לערנען שפילן אויף א קיבארד אין א גיטאר. איז עס א גוטע זאך?

יואל

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד יואל נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

קינדער, ווען זיי קומען אהיים פון חדר, זענען בדרך כלל אפגעמוטשעט, זיי האבן א גאנצן טאג געלערנט און געדאוונט, און עס איז נישט קיין מצוה ארויפצולייגן אויפן קאפ נאך לימודים; זייער אסאך מאל זוכן די עלטערן דאס צו טון פאר זייערע קינדער - נישט אזוי ווייט ווייל זיי ווילן די קינדער זאלן מצליח זיין, נאר מען זוכט ווי מען קען פטור ווערן פון די קינדער פאר נאך א שעה. קינדער זענען קינדער, און קינדער דארפן האבן צייט צו שפילן און זיך אויסלופטערן; קינדער זענען נישט קיין מאשינען וואס דארפן ארויסגעבן סחורה פיר און צוואנציג שעה.

עס איז נישט קיין שלעכטע זאך אויסצולערנען פאר א קינד שפילן מוזיק וכו׳, אבער דאס ווענדט זיך שוין אינעם קינד, יעדע קינד איז א וועלט פאר זיך; עס זענען דא קינדער וואס האבן זייער ליב צו ליינען מעשיות, זיי קענען זיצן שעות אויף שעות און ליינען מעשה ביכלעך, נאכדעם זענען דא קינדער וואס זיי האבן נישט קיין געדולד צו ליינען וכו׳, זיי האבן מער הנאה פון ארום טאנצן און ארום לויפן - דאס וואס עלטערן האבן נישט ליב וכו׳; ווען עלטערן זעען ווי זייער קינד לעבט, שפרינגט און טאנצט, ווערן זיי נערוועז, און מען טראכט אז עס פעלט פארן קינד וואס צו טון, מען שיקט אים צו א נאכט כולל, אדער צו טיטשערס לערנען וכו׳, אדער שלעפט מען איין מיט מעדעצין - אבי מען מאכט אים פאר א
~~~~~~~~~~

קעיס, ער ווערט א גאנצע רחמנות, אבי די עלטערן זאלן נישט האבן ארום זיך א לעבעדיגע קינד, וואס באמת איז דער קינד געזונט און שטארק, עס פעלט אים גארנישט, ער וויל שפרינגען און טאנצן, אזוי ווי א געזונט קינד וכו'.

נאכדעם זענען דא קינדער וואס פארלאנגען דאס; זיי ווילן זיך לערנען מוזיק, שרייבן, מאלן, אזעלכע קינדער איז נישט קיין שום פראבלעם זיי דאס אויס צו לערנען. (פארשטייט זיך מען דארף וויסן ווער דער טיטשער איז, צי ער לערנט נאר אויס שפילן, צי ער לייגט אריין אויך זיין השקפה אין די קינדער, וואס דאס קען זיין זייער שעדליך).

דער עיקר דארף מען אסאך מתפלל זיין צו האבן ערליכע קינדער; מען האט אמאל געבעטן א ברסלב'ער חסיד ער זאל פארציילן ווי אזוי ער האט זוכה געווען צו ערליכע קינדער; האט ער געענטפערט: "וואס מיינט איר, גוטע קינדער רייסט מען אראפ פונעם בוים, איך האב יעדן טאג געוויינט צום אייבערשטן איך זאל האבן ערליכע קינדער, איך האב געוויינט און געוויינט און מיט מיינע טרערן האב איך אפגעווישט מיין פנים, אזוי האב איך זוכה געווען צו קינדער וואס דאווענען און לערנען".

דאס שרייב איך דיר אז דו זאלסט וויינען און וויינען יעדן טאג צום אייבערשטן - דו מיט דיין ווייב - איר זאלט זוכה זיין צו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, דורכדעם וועסטו האבן נחת פון זיי, און עס וועט מקוים ווערן ביי דיר (תהלים קכח, ג): "בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים, סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ, אמן.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

כבוד הרה"צ ראש הישיבה שליט"א,

אחרי קידה חמש מאות, באתי בזה לשאול את מע"כ היות שבימים הקרובים אני אמור לסיים בעזה"ה מסכת קידושין בתלמוד בבלי שאמרתי כפי שהראש ישיבה מציע, הסדר דרך הלימוד; רציתי לשאול אם עריכת הסיום נערך כרגיל כלומר שאומרים קדיש וכו'?

שנית, מה שהראש ישיבה אמר לגבי פרשת הנשיאים שזו סגולה להגיד לזווג הגון, מה בדיוק צריך להגיד? איפה זה כתוב ?
~~~~~~~~~~

יייש"כ גדול.

יצחק

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום א׳ פרשת וירא, ט׳ מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד יצחק נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

אשריך ואשרי חלקיך אז דו לערנסט אויפן סדר דרך הלימוד וואס דער הייליגער רבי האט אונז געגעבן (שיחות הר"ן, סימן עו) וואס דער רבי זאגט: ״שֶׁאֵין צְרִיכִין בְּלִמּוּד, רַק הָאֲמִירָה לְבַד; לוֹמַר הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר, וּמִמֵּילָא יָבִין״, מען דארף נישט פארשטיין ווען מען לערנט, מען דארף נאר זאגן די ווערטער פון די הייליגע תורה און צום סוף וועט מען פארשטיין, ״וְלֹא יְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ בִּתְחִלַּת לִמּוּדוֹ שֶׁיִּרְצֶה לְהָבִין תֵּכֶף, וּמֵחֲמַת זֶה יִקְשֶׁה לוֹ הַרְבֵּה תֵּכֶף וְלֹא יָבִין כְּלָל, רַק יַכְנִיס מחוֹ בְּהַלִּמּוּד, וְיֹאמַר כְּסֵדֶר בִּזְרִיזוּת, וּמִמֵּילָא יָבִין״, מען זאל נישט ווערן צעבראכן ווען מען זעט אז מען פארשטייט נישט וואס מען לערנט, וואס דאס אליינס - אז מען וויל גלייך פארשטיין - מאכט אז עס זאל זיין שווער צו פארשטיין דאס לערנען, מען זאל נאר זאגן די ווערטער כסדרן, און מען וועט פון זיך אליינס פארשטיין, ״וְאִם לֹא יָבִין תֵּכֶף, יָבִין אַחַר כָּךְ, וְאִם יִשָּׁאֲרוּ אֵיזֶה דְּבָרִים, שֶׁאַף עַל פִּי כֵן לֹא יוּכַל לַעֲמֹד עַל כַּוָּנָתוֹ - מַה בְּכָךְ?״ און אויב מען פארשטייט נישט דעם ערשטן מאל, וועט מען עס פארשטיין ביים צווייטן מאל; און אויב מען וועט נישט פארשטיין דעם צווייטן מאל, איז אויך גארנישט, ״כִּי מַעֲלַת רִבּוּי הַלִּמּוּד עוֹלָה עַל הַכֹּל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: ׳לִגְמֹר, וַהֲדַר לִסְבֹּר, וְאַף עַל גַּב דְּלָא יָדַע מַה קָאָמַר׳ שֶׁנֶּאֱמַר: ״גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה״, חכמינו זכרונם לברכה זאגן, א מענטש זאל קודם אסאך זאגן די ווערטער פון די הייליגע תורה, אפילו ער פארשטייט נישט וואס ער לערנט, און דערנאך זאל ער לערנען צו פארשטיין, ״כִּי עַל יְדֵי רִבּוּי הַלִּמּוּד, שֶׁיִּלְמַד בִּמְהִירוּת, וְיִזְכֶּה לִלְמֹד הַרְבֵּה, עַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר כַּמָּה פְּעָמִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים שֶׁלּוֹמֵד, לְגָמְרָם, וְלַחֲזֹר לְהַתְחִיל, וּלְגָמְרָם פַּעַם אַחַר פַּעַם, וְעַל יְדֵי זֶה מִמֵּילָא יָבִין וכו׳״, ווייל אז מען געוואוינט זיך צו צו לערנען שנעל, קען מען זוכה זיין צו לערנען זייער אסאך, און מען איז זוכה איבערצוגיין יעדע זאך זייער אסאך מאל, ביז מען איז זוכה צו פארשטיין וואס מען לערנט.

וואויל איז דיר אז דו האסט מסיים געווען א מסכת; מיט יעדע סיום וואס מען מאכט פארברענט מען דעם ס״מ. עס איז ידוע אז דער ס״מ האט זייער פיינט ווען מען מאכט א

סיום, ווייל דאס פארברענט אים אינגאנצן, און דאס איז טאקע מרומז אין זיין נאמען - סמא״ל איז די ראשי תיבות: ״סִ׳יוּם מַ׳סֶּכֶת אֵ׳ין לַ׳עֲשׂוֹת״, ער וויל נישט מען זאל מאכן א סיום אויף א מסכת.

דו שרייבסט מיר אז דו האסט זוכה געווען צו מסיים זיין מסכת קידושין פון תלמוד בבלי, און דו ווילסט וויסן צי דו זאלסט מאכן א סיום; אודאי זאלסטו מאכן א סיום, אזוי ווי חכמינו זכרונם לברכה זאגן (שבת קיח:) אביי האט געזאגט ״תֵּיתֵי לִי, דְּכִי חֲזֵינָא צוּרְבָא מֵרַבָּנָן דְּשָׁלִים מְסֶכְתֵּיהּ, עֲבִידְנָא יוֹמָא טָבָא לְרַבָּנָן״, רש״י זאגט דארט, אז אביי איז געווען א ראש ישיבה, און יעדעס מאל א תלמיד האט מסיים געווען א מסכת, האט אביי געמאכט א סעודה; אביי האט זיך געפריידט מיט דעם, און געזאגט: ״תיתי לי״, זאל מיר קומען שכר אויף דעם וואס איך פלעג זיך מיט פרייען מיט יעדע סיום.

דערפאר, זע צו מאכן א סיום, און זע צו רופן דיינע עלטערן; דאס איז די גרעסטע כיבוד אב ואם - ווען עלטערן זעען ווי פלייסיג מען לערנט.

מען קען זאגן קדיש דרבנן אפילו מען האט גורס געווען די גאנצע מסכת; קוק אריין אין משנה ברורה (אורח חיים סימן נד, סעיף קטן ט) פארוואס מען פירט זיך צו זאגן נאך א שיעור אדער נאך א דרשה די משנה (מכות ג, טז): ״רבי חנניא בן עקשיא אומר״.

וועגן סגולות צו טרעפן א שידוך; דער רבי זאגט (ספר המידות, אות חיתון, סימן ו): ״מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִמְצֹא זִוּוּגוֹ, יַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִקְרוֹת בְּקָרְבְּנוֹת הַנְּשִׂיאִים״, וועם עס גייט שווער צו טרעפן א שידוך, זאל ער זאגן אסאך די ״קרבנות הנשיאים״, פון (במדבר ז, א): ״וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן, ביזן סוף, וואס דאס איז די קריאה וואס מען ליינט חנוכה. עס איז געדרוקט אין יעדע סידור ביי קריאת התורה, קריאה לחנוכה; נאכדעם ווען מען ענדיגט דאס זאגן, בעט מען דעם אייבערשטן - יעדער איינער אויף זיין שפראך: **״רבונו של עולם, העלף מיר איך זאל זוכה זיין צו טרעפן מיין זיווג בזכות וואס איך האב געפאלגט וואס דער הייליגער רבי זאגט, אז מען זאל זאגן די קרבנות הנשיאים; העלף מיר באשעפער איך זאל שוין זוכה זיין צו טרעפן מיין זיווג, עס איז מיר אזוי שווער צו זיין א פלג גוף, און עס איז מיר זייער שווער צו זיין ערליך ווען איך בין אליינס, איך וויל חתונה האבן וכו׳ וכו׳״.**

וויסן זאלסטו, אז נאר סגולות וואס צדיקים האבן אונז געגעבן, דאס האט א קראפט, די אלע סגולות וואס מענטשן פארקויפן וכו׳ וכו׳ האט נישט קיין שום האפט, עס איז סתם א קאפ פארדרייעניש. אבער סגולות וואס צדיקים האבן אונז געגעבן, דאס העלפט; מען דארף גלייבן אין דעם, און אויסווארטן ביז מען איז זוכה צו קריגן א ישועה.

דער רבי זאגט נאך גוטע סגולות פאר איינעם וואס עס איז אים שווער צו טרעפן זיין שידוך (ספר המידות, אות חיתון, סימן ב): "קִדּוּשׁ לְבָנָה סְגֻלָּה שֶׁיִּמְצָא אָדָם אֶת זִוּוּגוֹ"; דערפאר דארף מען מקפיד זיין צו מאכן קידוש לבנה יעדן חודש, און ווען מען ענדיגט קידוש לבנה בעט מען דעם אייבערשטן מען זאל זוכה זיין צו טרעפן די ריכטיגע שידוך בזכות וואס מען האט געמאכט קידוש לבנה.

דער עיקר בעט איך דיר זייער, שטארק דיך און ווער נישט צעבראכן ווען דו זעסט אז עס גייט אריבער נאך א טאג און נאך א טאג, און עס ריקט זיך גארנישט; דו טראכסט כל מיני מחשבות וואס וועט זיין, אפשר וועל איך שוין אזוי בלייבן, ווער וועט מיר נעמען - די אלע שלעכטע מחשבות וואס דער יצר הרע ברענגט אריין אין אלע בחורים. אלע בחורים טראכטן דאס פאר זיי טרעפן זייער שידוך, אבער זאלסט נישט טראכט אזוי; טראכט גוט, און ווארט אויס פאר דיין ישועה, דו טו וואס דו האסט צו טון, פאלג דעם רבי'ן, און זיי מקיים אלע עצות וואס ער זאגט, וועסטו בודאי געהאלפן ווערן בקרוב ממש.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

בס"ד

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

ראשית כל וויל איך זיך באדאנקען פארן חשובן ראש ישיבה שליט"א פאר די געוואלדיגע חסד און געטריישאפט צו ענטפערן פאר יעדן מיט זיינע פארשידענע שאלות, ווייל יעדער האט דאך עפעס אנדערש וואס באדערט אים. איר האט די געוואלדיגע זכיה צו העלפן אידישע קינדער. ישלם לכם ה' פעלכם ויהי משכורתכם שלימה מעם ה'.

אצינד וויל איך פרעגן מיין שאלה. איך בין א אינגערמאן וואס ארבעט בערך 8-9 שעה א טאג, און איך ווייס די געוואלדיגע זכות און מצוה פון לערנען כל התורה כולה, און אויפשטיין חצות וכו' וכו', איך האב דעם חשק דערצו וכו', און איך האב שיעורים צופרי און ביינאכט. אבער איך בין נישט קיין מסודר'דיגער מענטש, ממילא הייב איך אן כסדר פון פריש, און עס ארבייט זיך נישט אויס, פארלירט מען די געדולד, ווייל מ'קומט נישט אן מיט גארנישט.
~~~~~~~~~~~

דעריבער אויב איז מעגליך דער ראש ישיבה שליט"א זאל מיר שרייבן א סדר זיך צו האלטן דערצו און אנקומען בעזה"י צו לערנען און קונה זיין תורה מיט אן אמת ולעשות נח"ר להבורא ית"ש.

ישר כח גדול ותזכו להמשיך לעזור לכל, ושכרכם הרבה מאוד ותזכו לכל טוב סלה.

תשובה מאת הראש ישיבה שליט''א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום ג׳ פרשת וירא, י״א מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

ר׳ אברהם בן ר׳ נחמן זכרונו לברכה, ווען מען האט אים געבעטן ער זאל געבן הנהגות, פלעגט ער ענטפערן אזוי: ״מען קען נישט געבן קיין הנהגות פאר א מענטש, נאר איין הנהגה קען מען געבן דעם מענטש, מען קען אים מעודד זיין ער זאל רעדן צום אייבערשטן״; ווען מען פרעגט אן הנהגה, א סדר היום, קען מען נישט זאגן פאר דעם מענטש וואס צו טון, ווייל יעדער מענטש איז א וועלט פאר זיך; עס קען זיין א הנהגה וואס ביי איינעם איז דאס א גוטע הנהגה, אבער פאר א צווייטן איז דאס נישט גוט, אבער איין זאך קען מען מעודד זיין א מענטש - אויף התבודדות, מען זאל יעדע זאך בעטן דעם אייבערשטן.

א מענטש דארף אסאך בעטן דעם אייבערשטן ער זאל זיין פריילך; מוהרא״ש זכרונו לברכה פלעגט כסדר אראפברענגען דעם מאמר חכמינו זכרונו לברכה (תנחומא, שמיני ח): ״לְפִי שֶׁאֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר״; א מענטש דארף זיך נישט מבלבל זיין וואס עס וועט זיין מארגן וכו׳, נאר טראכטן פונעם היינט, לעבן מיטן טאג און זוכן דאס גוטס פונעם טאג.

דערפאר בעט איך דיר זייער דו זאלסט פרובירן מיט אלע דיינע כוחות צו זיין פריילך, און איינמאל מען איז פריילך איז מען זוכה צו ישוב הדעת, אזוי ווי דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר״ן, חלק ב׳, סימן י): ״מַה שֶּׁהָעוֹלָם רְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם מִתְקָרְבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָהֶם יִשּׁוּב הַדַּעַת״, פארוואס זענען מענטשן ווייט פונעם אייבערשטן, ווייל מען האט נישט קיין ישוב הדעת צו טראכטן וואס איז דער תכלית בזה העולם, וואס האט מען פון אלע תאוות וכו׳, עס בלייבט דאך גארנישט איבער פונעם מענטש, נאר דאס ביסל עבודת השם יתברך וואס א מענטש כאפט אריין בזה העולם; און ווי אזוי קען מען זוכה זיין צו ישוב הדעת, מען זאל וויסן וואס מען האט צו טון דא אויף דער וועלט? זאגט דער רבי:

"אַךְ דַּע, שֶׁעַל יְדֵי מָרָה שְׁחוֹרָה, אִי אֶפְשָׁר לְהַנְהִיג אֶת הַמֹּחַ כִּרְצוֹנוֹ, וְעַל כֵּן קָשֶׁה לוֹ לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ", ווען א מענטש איז דעפרעסט איז אים זייער שווער צו טראכטן נארמאל וכו׳, ווייל דער מוח איז אים מצומצם, רַק עַל יְדֵי הַשִּׂמְחָה יוּכַל לְהַנְהִיג הַמֹּחַ כִּרְצוֹנוֹ, וְיוּכַל לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, כִּי שִׂמְחָה הוּא עוֹלַם הַחֵרוּת", אבער ווען א מענטש איז פרייליך, דעמאלט קען דער מענטשן טראכטן וכו׳, ווייל ווען מען איז פרייליך איז דער מח ברייט אפען, און נישט מצומצם.

דאס וואס דו שרייבסט אז דו ווילסט זאגן "תיקון חצות"; וויסן זאלסטו אז יעדער מענטש איז אנדערש, איינער דארף שלאפן מער, א צווייטער איז אים גענוג צו שלאפן ווייניג. דער רבי האט געהאט א תלמיד ר׳ בער זכרונו לברכה פון מעדוועדיווקע, ער פלעגט זיך זייער מוטשען אויפצושטיין חצות; יעדע נאכט איז ער געבליבן שלאפן - מיט אנדערע תירוצים, אבער עס פלעגט אים זייער וויי טון אז ער פארשלאפט זיינע טעג און יארן. ער איז אויפגעקומען מיט א פלאן, ער האט געדינגען א גוי זאל אים קומען יעדע נאכט אויף וועקן ביי חצות, דער גוי פלעגט קומען צוועלף אזייגער קלאפן אויף זיין פענסטער, ער האט געקלאפט און געקלאפט ביז ר׳ בער איז אויפגעשטאנען, אבער אזוי ווי ער איז געווען א שוואכער כאראקטער, פלעגט ער נאך זיין זייער מיד, און ווען דער גוי איז געקומען וועקן, האט ער געטראכט צו זיך איך לייג זיך צוריק נאר פאר אפאר מינוט. פארשטייט זיך אז ער איז געבליבן שלאפן ביזן טאג אריין; אזוי איז געווען נאכט נאך נאכט, ווען ער האט געזען אז די עצה העלפט נישט און ער פארשלאפט יעדע נאכט, איז ער געווארן זייער צעבראכן, האט ער געטראכט א צווייטע עצה - ער האט געבעטן דעם גוי אז ער זאל נישט אוועק גיין פון דארט ביז ער קומט ארויס, פון דעמאלט און ווייטער, ווען דער גוי איז געקומען קלאפן אים אויפצוואוועקן און ר׳ בער האט אים געזאגט אז ער איז שוין אויף און ער קען שוין אהיים גיין, האט אים דער גוי געזאגט: "איך גיי נישט אוועק ביז דו טוסט זיך אן דיינע קליידער, און דו קומסט ארויס - אזוי ווי מיר האבן אפגעשמועסט". פלעגט ער טאקע אויפשטיין ווייל ער האט נישט געהאט קיין אנדערע ברירה, דער גוי איז נישט אוועק פון דארט ביז ווי לאנג ער איז ארויס געקומען, אבער ער פלעגט האבן שרעקליכע קאפ ווייטאג, ביז ער איז שיעור משוגע געווארן.

ווען ער איז געקומען צום רבי׳ן האט ער זיך אויסגעגאסן זיין הארץ, ער האט פארציילט פארן רבי׳ן אז ער איז זייער מיד וכו׳, האט אים דער רבי געזאגט: "שלאף און עס, נאר היט די צייט", שפעטער האט אים דער רבי געזאגט: "דיין חצות וועט זיין דריי אזייגער".

זעט מען פון דעם, אז מען קען נישט נאכמאכן א צווייטן; איינער דארף שלאפן מער און איינער קען שלאפן ווייניגער. דער עיקר דארף מען היטן די צייט און זיך נישט איבערשטרענגען. דער רבי זאגט (ספר המידות, אות תשובה, סימן פד): "תִּקּוּן הַגּוּף קוֹדֵם תִּקּוּן הַנֶּפֶשׁ", א מענטש דארף אכטונג געבן אז קודם זאל זיין גוף זיין רואיג און נישט איבערגעשטרענגט, און נאכדעם זאל ער אכטונג געבן אויף זיין נפש; ווען דער יצר הרע זעט א מענטש וועם ער קען נישט בייקומען - דער מענטש פירט זיך זייער ערליך, קומט ער צום מענטש ווי א פרומער, ער מאכט אים שפירן אז ער טוט נישט גענוג, און ער פארדרייט אים דעם קאפ אז ער זאל פאסטן און טון סיגופים וכו' וכו'. פארשטייט זיך אז דער מענטש האט נישט קיין כח צו דעם, פאלט ער אראפ און ער ווערט שוואך, און ער בלייבט ליגן אין בעט אן קיין כח - ער קען נישט נישט דאווענען און נישט לערנען, און אזוי האט ער געכאפט דעם מענטש אין זיין פאסטקע.

דערפאר דארף מען זייער אכטונג געבן צו עסן צו דער זעט און שלאפן גענוג - וויפיל דער מענטש דארף; עס איז נישט שייך צו זאגן פאר א מענטש וויפיל שעה ער דארף שלאפן, ווייל יעדער מענטש איז אנדערש.

מוהרא"ש זכרונו לברכה פלעגט אסאך קומען אין ישיבה געבן דרשות פאר די בחורים, פלעגט ער שטענדיג זאגן פאר די בחורים אז מען זאל עסן אסאך, ווייל א בחור דארף עסן צו דער זעט, נאר דער עיקר זאל מען אויסנוצן די צייט. ר' נתן פלעגט זאגן, אז ווען ער האט געהערט פון רבי'ן: "מְעַט גַּם כֵּן טוֹב", אביסל איז אויך גוט; פון דעמאלט האט ער זייער מצליח געווען. ווייל איינמאל א מענטש ווייסט אז מען קען נישט נאכמאכן א צווייטן, נאר יעדער מענטש דארף דינען דעם אייבערשטן לויט זיינע כוחות, דעמאלט איז ער מצליח.

לגבי זאגן תיקון חצות; מוהרא"ש זכרונו לברכה האט אונז געלערנט אז מען זאל זאגן תיקון חצות פאר מען לייגט זיך שלאפן. מוהרא"ש זאגט אז רוב מאל לייגט זיך א מענטש שלאפן נאך חצות, דערפאר זאל מען זאגן חצות נאך קריאת שמע, פאר מען לייגט זיך שלאפן.

מען האט געהאט אסאך טענות אויף מוהרא"ש זכרונו לברכה; איינע פון די טענות איז געווען דאס, אז היתכן מוהרא"ש זאגט מען זאל זאגן חצות פאר מען לייגט זיך, ווען דער רבי זאגט בפירוש מען זאל 'אויפשטיין' זאגן חצות, אבער מוהרא"ש האט געזאגט: "ווען א מענטש קען אויפשטיין זאגן חצות - איז זיכער גוט, און דאס וויל דער רבי, אבער דער רבי האט אונז געזאגט (שיחות הר"ן, סימן נא): "אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מִמֶּנִּי שֶׁלֹּא יַטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה מְאֹד", דאס זאלט איר מקבל זיין פון מיר: די וועלט נארט אייך, לאזט אייך

נישט נארן; א מענטש דארף זייער אכטונג געבן ער זאל זיך נישט אפנארן. ווען א מענטש זעט אז עס גייט אריבער נאכט נאך נאכט און ער בלייבט שלאפן, זאל ער כאטש זאגן תיקון חצות פאר ער גייט שלאפן. דערפאר פלעגט מוהרא"ש זאגן מען זאל זאגן חצות פאר מען גייט שלאפן.

אויך זאלסטו וויסן אז מען קען זאגן תיקון חצות א גאנצע נאכט - ביזן עלות השחר; יעצט ווינטער איז דער עלות זייער שפעט, קען מען זאגן תיקון חצות ווען מען שטייט אויף. איך גיי איין מאל א וואך מיט מיינע קינדער צו קברי צדיקים פארטאגס, מיר זאגן דארט תיקון חצות, און נאכדעם זענען מיר זיך מתבודד צום אייבערשטן; איך טו דאס מיט זיי, ווייל איך געדענק ווען איך בין געווען א בחור, און איך פלעג פארן מיט מיין זיידע קיין מירון, מיין זיידע האט מיר שוין אויפגעוועקט צוויי אזייגער פארטאגס, און מיר פלעגן ארויפגיין פארטאגס צו די מערה לערנען דארט א גאנצע נאכט ביז ותיקון. פלעג איך דארט זען ערליכע ברסלב'ער חסידים זיצן אויף דער ערד און זאגן תיקון חצות מיט בכיות נוראות, און דאס איז מיר אריין אין מיינעביינער; איך וויל אז מיינע קינדער זאלן דאס אויך נאך מאכן, זיי זאלן זיין ערליכע אידן.

שטארק דיך און בעט דעם אייבערשטן דו זאלסט זיין מסודר, נישט טוישן יעדן טאג צו א צווייטע עבודה, וועסטו זוכה זיין צו אלעס גוטס.

...

~~~~~~~~~~

תוכן השאלה:

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

איך הער אויס די שיעורים אויף די האטליין, און ס'האט זיך מיר געעפענט א נייע וועלט ב"ה!

מיין עלטסטע טאכטער איז שוין ב"ה אין שידוכים, זי איז זייער גערעטן ב"ה און מ'טראגט אן זייער גוטע שידוכים. מיין ווייב וויל לכתחילה דוקא א בחור וואס וועט זיצן לכל הפחות פינף יאר אין כולל און דער מחותן זאל זיי אויסהאלטן, אזוי ווי רוב פון מיינע שוואגערס. אבער איך מיין אז איין יאר איז גענוג, איך בין אויך נישט געווען אין כולל מער פון א יאר, נאכדעם בין איך געגאנגען ארבעטן.

בכלל וויל איך וויסן ווי אזוי קען מען וויסן וועלכער בחור איז טאקע א תלמיד חכם? יעדער שדכן פרובירט צו זאגן די בעסטע.

אונזווארטן צו הערן וואס דער ראש ישיבה וועט זאגן.
~~~~~~~~~~

ישראל דוד

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה׳ יתברך - יום ד׳ פרשת וירא, י״ב מר-חשון, שנת תשע״ח לפרט קטן

לכבוד ישראל דוד נרו יאיר

איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

ווען מען הערט אויס שידוכים דארף מען וויסן אז די צייט לויפט, און מען קען פארשפילן די צייט; ווי געלונגען אייער טאכטער זאל נאר נישט זיין, און איר שפירט זיך גוט ווען שדכנים לויפן אייך נאך וכו׳, דארפט איר וויסן אז דאס האלט נישט אן פאר צו לאנג. מען זעט נעבעך זייער אסאך עלטערע מיידלעך וואס ווערן עלטער און עלטער, און זיי האבן נישט חתונה - נאר ווייל זיי זענען געווען זייער געלונגען און מען האט זיך געוועלט און געוועלט, און מען האט זיך נישט געקענט דערוועלן.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (יבמות סג.): "נְחוֹת דַּרְגָּא וּנְסִיב אִיתְּתָא", גיי אראפ א טרעפל און האב חתונה; אויב איז מען זייער געלונגען דארף מען אראפ גיין א טרעפל, דאס הייסט מען זאל נעמען א שידוך אפילו עס איז ווייניגער חשוב וכו׳. איך ווייס אז עס איז נישט געשמאק צו הערן, און יעדער טראכט: ׳איך האב די געלונגעסטע׳, ׳איך האב די בעסטע סחורה צו פארקויפן׳; זייער פיין, זייער חשוב, עלטערן זענען בארעכטיגט צו האלטן פון זייערע קינדער און זיך צו גרויסן מיט זיי, אבער נישט אויף צו האלטן זייער שידוך - אפילו פאר איין טאג.

דערפאר, אז דו שרייבסט מיר אז דו האסט זייער א גערעטענע טאכטער, און מען טראגט אן שידוכים, זאלסטו זיך צו יאגן און נישט זיין קלויבעריש,

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (יבמות סב:): "הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ, וְהַמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוּפוֹ, וְהַמַּדְרִיךְ בָּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה, "וְהַמַּשִּׂיאָן סָמוּךְ לְפִרְקָן", עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (איוב ה, כד): "וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ"; ווער עס האט ליב זיין ווייב אזוי ווי זיך אליין, און ער איז מכבד זיין ווייב מער ווי ער איז זיך אליינס מכבד. ער איז מחנך זיינע קינדער זיי זאלן זיך אויפפירן אזוי ווי מען דארף, און ער מאכט זיי חתונה אינגערהייט, אויף אים איז געזאגט געווארן דעם פסוק (איוב ה, כד): "וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ, וּפָקַדְתָּ נָוְךָ, וְלֹא תֶחֱטָא"; אזוי אויך זאגן חז"ל (סנהדרין ק:): "בַּת לְאָבִיהָ מַטְמוֹנֶת שָׁוְא, מִפַּחְדָּהּ לֹא יִשַׁן בַּלַּיְלָה, בְּקַטְנוּתָהּ שֶׁמָּא

תִּתְפַּתֶּה, בְּנַעֲרוּתָהּ שֶׁמָּא תְּזַנֶּה, בָּגְרָה שֶׁמָּא לֹא תִּנָּשֵׂא"; דערפאר טאר מען נישט זיין קלויבעריש, כדי מען זאל נישט פארשפילן די צייט.

ווען מען זוכט א בחור צו נעמען פאר אן איידעם דארף מען בעיקר קוקן אויף צוויי נקודות, דאס ערשטע זאך דארף מען קוקן צי ער האט גוטע מידות - דאס קומט פאר אלעס, און דאס איז וויכטיגער פון אלעס. נאכדעם דארף מען זען צי ער האט יראת שמים; מוהרא"ש זכרונו לברכה זאגט אז מען קען דערקענען א בחור צי ער האט יראת שמים, ווען מען זעט ווי אזוי דער בחור דאווענט. א בחור מיט יראת שמים דאווענט אין א סידור אויף איין פלאץ, מה שאין כן א בחור וואס האט נישט קיין יראת שמים זעט מען גלייך ווי אזוי ער דאווענט; ער דאווענט אן א סידור, דריידט זיך פון איין פלאץ צום צווייטן, לויפט אהין און צוריק וכו'. אויב דו ווילסט וויסן צו דער בחור האט יראת שמים, ווער געוואויר ווי אזוי דער בחור דאווענט, גיי אהין און באטראכט ווי אזוי ער דאווענט, וועסטו שוין אלעס זען.

וויסן זאלסטו אז דער עיקר פונעם מענטש איז די מידות; יא לערנען נישט לערנען - דאס קען מען זיך טוישן. מען זעט זייער אסאך בחורים וואס האבן פלייסיג געלערנט אלץ בחור, און נאך די חתונה האבן זיי אינגאנצן אפגעלאזט דאס לערנען, און פארקערט אויך, איך האב שוין געזען אסאך בחורים וואס האבן נישט געלערנט אזוי פלייסיג אלץ בחור, און נאך די חתונה האבן זיי אנגעהויבן צו לערנען; זיי האבן גוט חתונה געהאט, זייערע ווייבער האבן זיי מחזק געווען צו האבן א שיעור, צו האבן א רב וכו', און זיי זענען אינגאנצן נתהפך געווארן לטוב. אבער מידות - דאס איז שוין עפעס אנדערש, דאס איז זייער שווער א מענטש זאל זיך טוישן; אויב האט דער בחור נישט קיין גוטע מידות, קומט ארויס דער גאנצער אמת נאכדעם וואס די שבע ברכות ענדיגט זיך, מען טרעפט זיך מיט א חיה ארויס פון ישיבה.

דערפאר פארשטיי איך בכלל נישט די שאלה וואס דו פרעגסט מיר - איין יאר כולל, צוויי יאר כולל, פינף יאר כולל; דאס איז נישט אויף וואס מען דארף קוקן, ממה נפשך - איז ער א מתמיד, ער איז מצליח אין לערנען, פארוואס זאל ער נאר לערנען פינף יאר אין כולל, זאל ער ממשיך זיין א גאנץ לעבן צו לערנען תורה וכו', האלט ער נישט ביים לערנען - טאר ער נישט זיצן אפילו איין טאג אין כולל.

דער רבי זאגט (ספר המידות, אות ניאוף, חלק ב', סימן י): "אִישׁ בָּטֵל שֶׁאֵין עוֹסֵק בְּשׁוּם עֵסֶק, עַל יְדֵי זֶה תַּאֲוָתוֹ מְרֻבָּה וכו', וּמְדַבֵּר דִּבְרֵי טִנּוּף תָּמִיד", ווער עס גייט ליידיג, ער טוט נישט גארנישט, זענען זיינע תאוות זייער גרויס וכו', און ער רעדט שטענדיג שמוציג; דאס זעט מען ליידער ביי אינגעלייט וואס האלטן נישט ביים לערנען און גייען ליידיג, זיי וואלטן

גערן געגאנגען ארבעטן, נאר זיי האבן מורא וואס וועלן מענטשן זאגן וכו׳, ממילא זיצן זיי אין כולל און טוען גארנישט.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (כתובות נט:): ״הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם״, גיין ליידיג ברענגט אז דער מענטש זאל משוגע ווערן, ״לִידֵי זִמָּה״, און עס ברענגט אים צו טון עבירות; דערפאר פארשטיי איך נישט פארוואס דו קוקסט אויף איין יאר כולל, צוויי יאר כולל, דריי יאר כולל; דער עיקר דארף מען קוקן אויף גוטע מידות און יראת שמים.

פארשטייט זיך אז אן תפילה איז גארנישט דא; בעט דעם אייבערשטן זאלסט טרעפן פאר דיין טאכטער אן ערליכער בחור, א ירא שמים, א בעל מידות טובות, ווייל שידוכים האט נאר מיטן אייבערשטן.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (בראשית רבה סח, ג): ״מָצִינוּ בַּתּוֹרָה בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים שֶׁאֵין זִוּוּגוֹ שֶׁל אִישׁ אֶלָּא מִן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא״, מיר געפונען אין די תורה און נביאים און אין כתובים אז א שידוך האט נאר מיטן אייבערשטן, אין די תורה שטייט (בראשית כד, נ): ״וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל, וַיֹּאמְרוּ, מֵה׳ יָצָא הַדָּבָר״, אין נביאים שטייט (שופטים יד, ד): ״וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵה׳ הִיא״, און אין כתובים שטייט (משלי יט, יד): ״בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת, וּמֵה׳ אִשָּׁה מַשְׂכָּלֶת״, זעען מיר איבעראל אז נאר דער אייבערשטער געבט שידוכים.

נאר דורך תפילה וועסטו זוכה זיין צו חתונה מאכן דיינע קינדער, אזוי ווי דער רבי זאגט (ספר המידות, אות רחמנות, סימן יא): ״עַל יְדֵי בַּקָּשַׁת רַחֲמִים, זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת שִׁידּוּכִים טוֹבִים וְהַגּוּנִים״, דורך תפילה איז מען זוכה צו טון גוטע שידוכים; זעט מען אז נאר תפילה איז די עצה צו טרעפן א גוטע שידוך - סיי פאר זיך און סיי פאר די קינדער. קריג דיך נישט מיט דיין ווייב, דו בעט דעם אייבערשטן ער זאל דיר העלפן אז דיינע קינדער זאלן חתונה האבן יונג און גרינג, וועסטו זען וואונדערליכע ניסים.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט מצליח זיין אין אלע דיינע וועגן.

...

~~~~~~~~~~~
~~~~~~~~~~~